

מי מריבה

דיניץ. מונדייל ו...עגנון

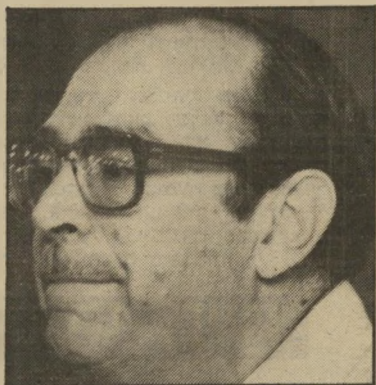
* אנשי רוח * רפאים * הנין *

הנכד והסב * סיפור אהבה: סוף

ועממי לבנות. מישלחת אנשי רוח בחנה את האפשרויות, לשיתוף פעולה כלכלי בין ישראל לבנות... את מי ייצגו אנשי הרוח אלה? את ממשלת ישראל? את כור? את חברת העובדים? אם כבר אנשי רוח, או שייצגו לבנות אישים כמו: ס' ז'הר, משה שמיר, חיים גורי, פינחס ש"ר, נתן זך, יצחק בן-נר וכאלה, שהם בישראל, יודע שהם אנשי רוח.

באותו יום, באותו עיתון, תחת הכותרת נינו של בן יהודה עלה מארצות הברית, מובא אחד מסיפורי 100 שנות ציונות שאינו נלמד בתוכנית הלימודים של משרד החינוך והתרבות. בכתבה זו מובא סיפור נינו של מחיה הלשון העברי, ריה צ'ח קאפוטו בן ה-24 בנה של אליעזרה בן יהודה, בתו של אהוד בן יהודה ז"ל שנפטר לאימכר בירושלים. הקוץ שבאליה מספר: "צ'ח קאפוטו מו עלה בנינו לרצון הריו (בתחילה,

תחת הכותרת דיניץ הציג את מונדייל: המועמד לנשיאות (ידיעות אחרונות 19.12.82). הובא אחד מהסיפורים המעיינים ביותר, בתולדות הספרות הישראליה. שגורי ישראל לעסער בארצות הברית. המשמש כיום כעסקן שכונתי של המערך בירושלים. וסגן נשיא האוניברסיטה

מפרים פרטים דיניץ עסקנות היוקנת מספרות

טה העברית, מנצל את שמו של הסופר ש"י עגנון, מי ששנא שררת שילטון כל ימי חייו. תת-הכותרת של הידיעה ממשיכה ומספרת: "שגורי ישראל לשעבר בארצות הברית, שימשה דיניץ, הצית בסוף השבוע את פני הנשיא לשעבר וולטר מונדייל, כמעמד הראשי למישרת הנשיא מטעם המפלגה הדמוקרטית ב-1984. היה זה בעת שדיניץ העניק למני רייל את "פרס עגנון" על השירות לישראל ולעם היהודי, מטעם האוניברסיטה העברית בירושלים... מה שדיניץ בוודאי אינו יודע הוא, שהעם היהודי, באמצעות נציגיו בשילטון הישראלי (עוד בימי המערכת) - ממרר את חיי יורשיו של ש"י עגנון בשאלות מס רכוש עבור "רווחים עתידיים" מכתביו, כנראה, על השירות לישראל ולעם היהודי של התן פרס גור בל היחיד מישראל. מאחר שמסופקני אם השגרי-לשעבר דיניץ, שמעודו לא היה איש אשכולות בתרבות. לא קרא את ספר המדינה של ש"י עגנון בטרם יצא להעניק למונדייל את פרס עגנון, כאן המקום לצטט לו מעט מהברקות הספר: "למי שאף מערתי המדינה פרצופיהם מרובים. אתמול ראינו אותם כך היחם הם כך. ובין כך וכך שינו פניהם, פנים לכאן ופנים לכאן, לפי צורך השעה וצורך המדינה..." סביר להניח, שדיניץ היה מעניק למונדייל באותה התלהבות גם את פרס אורי צבי גרינברג אם היה מתבקש לכך.

כותרת אחרת בידיעות אחרונות (22.12.1982) מספרת על מישלחת אנשי רוח מישראל התארחו אצל לבנונים. מיהם אנשי הרוח שהואילו להתארח אצל הלבונונים? הפרופ' אסף רזין, שאביו (איש השומר הצעיר) המציא בשנות החמישים שיטה מרכסיסטית להבנת התנין. בעוד שבנו, היה יועצו של שימחה ארליך, כאשר זה נסע עם הדיר רמון הרמון, שברוחו ניהל את משרד החינוך. כאשר לידים משמשים גם אנשי רוח מיקצועות הסוציולוגיה והעיתונות. אלא, שבראש המישלחת ניצב, הכונען החותם אהרון אמיר, מי שמאמין בברית המסופת של ישראל

החיים הם הדימוי החשוב ביותר המזין את שירת עמיחי. כמו שירו פתיחת שנת לימודים בבית ספר ובעוד שירים שבקור בק. בשיר אחר קורא עמיחי תגר למי תוס העקידה בתרבות הישראלית. וקובע: "הציבור האמיתי של העקידה היה האיל / שלא ידע על הקנניה בין האחרים..."

שעת החסד של עמיחי, היא גם שעה של הבעת עמדות פוליטיות וחברתיות כפי שהוא עושה בשירו שיר פוליטי: "כדי למחוק את הכעת התאווה הגסה / מעל פני, אני חושב על בעיית העולם, / על מילחמת ופניו כמשה... / אני נלחם נגד ריבוי ופול בכל מקום, / אך בעצם אני רוצה להילחם / רק למען נשים יפות, / עניות או עשירות, מנחלות וכצ"ל לת יחיד. // (אני מכיר אדם שהצטרף לתנועת מחאה / רק משום שיש בה הרבה נערות צעירות) // במשטרים כמדינות פריים נשים / עורות גדולה כמיוחדת ו- תאומת בלי גבול. / לעומתן הגברים יזקפו תא קפנה והפניה..."

המפוליטיקה כפי שהיא משתקפת בעייניו, נמלט עמיחי על בן זמניו, שיר שבו הוא כותב: "את כל המשחקים כבר שייחתי עם אחייך הגדולים / את כל האצרות כבר ספירתי / אבל אני בונה לך קו במחיר / ובפרט אותי בכל זכרונותי / אפילו הי זכרונות הקשים הפכו / רבים כעשב יבש רק..." מהחיים הרכים ועבר עמיחי אל המתים בארבעה שירי מילחמה, כשהוא כותב: "ההפלה המלאכותית האמיתית היא / של הנפילים במלחמה: / נגדה אין מוחה... אני ניצח של שלום: / כחולי העיניים רוצחים, / שחורי העיניים קפטי לים, / מתולתלי השיער מחרביים..."

בין דימויים שמקורם בבעיות שאינן מגיחות מרגוע לאדם, מסור עמיחי בסיפ' שיריים, תחת הכותרת שכניקה של אהבה, ובאחד מהם הוא כותב במשטותו המדהימה: "האהבה היא ערוי זמן: כי ששנים שוכרים יחדיו / בלילה, הם מתבר לאים זמן שאבר להם כיום."

אחד מהמעולים שבשירי הקובץ. הוא

משורר עמיחי "אני גיזען של שלום"

תחת הכותרת איזו תיטובת בארץ הקטנה הזאת, שבו הוא כותב: "איזו תיטובת בארץ הקטנה הזאת, / איזה בילבול! / יבן השני של הבעל הראשון / יצא לי מילחמתו השלישית, הבית השני / של האל הראשון נהרב כל שנה. / ... וכולם נגועים זה בזה וכולם / נוגעים זה בזה ומצטרפים / מביעות אצבעות ומלאך המוות / צריך להיות כלש מנחמה / להכחין ביניהם. // פעם הכרתי חייל שנפל במלחמה, / ש' נתאבלו עליו שלוש או ארבע נשים: / הוא אהב אותי. אהב אתו. / הוא היה שלי. הייתי שלו. // ומלתם עושים פיר רים ומתמת יחדיו / ואני לא עושה כלום."

שעת החסד הוא מהמופלאים שבספרי הי שירה שרארור בארץ בשנים האחרונות. ספר שבדומה לקדמוני לא יזכה לברכת הביקורת שאינה נהגת להעניק חסד לי

כיצד הוא מליך את רבבות יודי ארטי ריה אל כנסית ספסאן ומשחרר לעולם כמעשה סימלי זה את העם הנידוי, חסר המולדת, מקללת ההתבדלות השניאה... תיאודור הרצל, היה גם עורך המדור שמירס לראשונה בנויה פראייה פראטה פיליטונים של צווייג. הוא מתאר בעטו הרגישה את חיי הרצל עד למותו ואת שעשה מותו למיליוני היהודים.

ככל שמתקדם העולם של אתמול לעבר התקופה שבין שתי מילחמות, גואה וגובר בו הזרם הפאטאלי, של כאב נפילת העולם הזה לעתיד לבוא. צווייג מתאר את אי אונות התרבות המערבית, לכתה בעיניים פקוחות לעבר גסיסתה מרצון. בפרק המי סיים, גסיסת השלום, מביא צווייג כמוטו את דיבריי שייקספיר ביוליוס קיסר: "אך קדימה שימשה של רומא. וימנו נעלם ועת ענן ופל וסכנות. ומעצמו תם. בפרק זה מביא צווייג את דימדומי האלים של התרבות הווינאית-יהודית, את פגישותיו עם ז'יגמונד פרויד הגולה בלונדון, תוך שהוא מעיר הערה, שמשמעותה עומדת גם כיום: "אולם הצד הראשי ביותר במרא גריה יהודית זו כמאה העשרים הוא בכך, שהנפגעים בה אינם יודעים עוד לראות בה משמעות ואינם מנישים כל אשמה..."

העולם של אתמול הוא מאותם ספרים מופלאים, הראויים להיות בכל מדף ספריים, ובכל בית שעדיין מתגוררים בו מאי מינים בכוחה של האות, המתחברת למילה המביאה את זעקת האנושיות. העולם של אתמול הוא העולם של היום, העולם של תרבות המתמססת לה מילחמה העולם של המחר, שאולי ממנו ייגרע עונש אווילי זה של הקזת דמים לריק, אפילו במרחב שלנו, שהמילחמה הפכו ללחם חוקי. ה' עולם של אתמול, למרות היותו ביוגרפיה, וביוגרפיה קולחת שמעטות מתקרבות לאי כותה, הוא מהספרים המעולים שרארור במאה ה-20.

שירה

עמיחי עכשיו

כל ספר שירים חדש של המשורר יח"ר דה עמיחי, הוא בבחינת שעת חסד לשירי רה העברית ועדנה גדולה לדימוי השירי. כך גם קובץ שיריו החדש, שעת החסד, שרארור באחרונה.

שעת החסד הוא ספר של גרות שירית, של לוויין שירי, שניתק מכותי הכבידה של הלשון כשהוא מרחף עד האינסוף. חלומו של כל משורר, חלום שמעט מאוד משוררים זוכים להגשים. כוחו של הדימוי העמיחאי הוא בפשטות הגאונית, המביאה עשרות (אם לא מאות) משוררים עבריים לנגוס בעצבות את כפות ידהם, בטרם ימשכו בקולמוס שירה (נגיסה שאינה מור נעת אותם מלכתוב שורות, כמו בשירי הכותרת: "כל אהד לך לדרבו / כל אהד יהיה שוכ אבן דומינו / עם צד אחד פתח / למצוא לו תואם חדש / במשחקים ש' אין להם סוף", מעיד על עצמת ופשטות הדימוי העמיחאי (דימוי שעבר בכוחו את גבולות מדינת ישראל והביא את עמיר חי למעמד של אחד מהמשוררים החשובים היוצרים כיום בעולם כולו).

עמיחי יוצר גם בספרו החדש טופוגרפיה עכשווית של ישראל: "ריח הפרדסים נרש" אך כאן / בין הכתים שבא במקום הפרי דפים. / כמו איש קיטע שחש את רגלו / שניכרתה. / הכאב נישאר והדיננות המתק שנישאר / במקומות הריקים... אבל, "עב" שיו הכל שונה. / המילים ילנחו וילטלמי עדי / נעלמות והולכות בפי האהבים, / ואפשר לשמעת אותן בכרבי / ראשי ה' דינה שררי הצבא..." הערה של נצחיה-ה שירה לבנאליות הפוליטיקאים.

* יהודה עמיחי - שעת החסד; הוצאת שוקן; 127 עמודים (כריכה קשה).

לפחות) אך הוא עשה זאת על אף הכל, משום שחש, לדבריו, כי מקומי כאן... מסתבר שדור הולך דור בא, ואחת לי מאה שנה (אליעזר בן יהודה עלה ארצה בשנת 1882) עולה מישוה ממישפחת אלי-עזר בן יהודה לישראל.

בשבוע שעבר הגיע לקיצו אחד מסיפורי האהבה המרתקים והארוכים של הספרות במאה העשרים. הסופר והמשורר הצרפתי לואי אראגון הלך לעולמו. אראגון, ממיסדי דאדא ממסחי המאניפסטיים הסוריאליסטים ביחד עם אנדרה ברטון, פגש בשנת 1928 את הסופרת הצרפתיה ממוצא יהודי אלזה טריולה. בין השניים סערה האהבה עד ליום מותו, אהבה שהוליקה אותו מהתנועה הסוריאליסטית אל המחנה הקומוניסטי ולנושא הדגל האדום. אחד מספריו החשובים של אראגון מוקדש לטריולה. בספר זה כתב אראגון כי האוטופיה של המשוגע היא הזוג וכי עתידו של הנבר הוא האשה, וגם: "כי שאינו קנאי לאים שהוא אוהב אינו אוהב. יש כנראה אנשים המסתלים לחיות בלי אוהב, אנשים אלה זרים לי, כשם שאני זר להם..." בשבוע שעבר תם ספר האהבה הספרותי הגדול של לואי אראגון, ונתורה האהבה, כפי שזו הועלתה בימלים מרגשות. מתי בפעם האחרונה, קראנו בעברית זיכרונות של סופרים ומשוררים עבריים המביאים מסע-אמת אל האהבה? שהרי, כמאמר גירסת נעמי שמו, לשירו של לואי אראגון, אין אהבות שחחות.

זה יימכר במהדורות רבות, כי שחרי ה' שירה העברית ואוהביה יודעים מהי שירה טובה.